

3. december 2023

Høringssvar: Region Hovedstadens regionale udviklingsstrategi

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har med interesse læst Region Hovedstadens udkast til den regionale udviklingsstrategi for 2024-2035 "Fælles om bæredygtig udvikling i hovedstadsregionen".

DN anerkender, at Regionsrådet har prioriteret miljø og klima blandt de væsentligste udfordringer i strategiplanen. DN kan fuldt ud tilslutte sig strategiplanens indledende bemærkninger, hvor det blandt andet nævnes, at "vi i hovedstadsregionen skal udnytte vores ressourcer bedst muligt og i balance med naturen og arbejde aktivt for at beskytte os mod stigende vandmasser og andre konsekvenser af klimaforandringerne."

Regionens udfordringer på miljø-, natur- og klimaområderne bør kortlægges, vurderes og løses på tværs af kommune grænserne og med involvering af staten. Det er kun gennem reel forpligtende koordinering mellem stat, kommuner og region, at det er muligt at udvikle bæredygtige løsninger, der lever op til FN's Verdensmål.

Set i lyset af hovedstadsregionens forventede vækst er det DN's vurdering, at Regionsrådet mangler en overordnet strategi for regionens fysiske planlægning, der sikrer en bedre balance mellem byvækst, infrastruktur og grønne områder. DN efterlyser en fælles vision og en forpligtende regulering, der sikrer både kvantitet og kvalitet i hovedstadsregionens grønne områder.

Selvom Region Hovedstaden ikke har direkte kompetence i forhold til den fysiske planlægning kan regionsrådet alligevel spille en aktiv rolle ved blandt andet at kortlægge og følge udviklingen af en række nøgleparametre og ved at tage initiativ til en offentlig debat om konsekvenserne af en manglende koordinering i forhold til regionens fysiske planlægning.

Fingerplanen har siden 1947 været afgørende for Hovedstadsregionens udvikling som en grøn hovedstad med kort afstand mellem bolig og grønne rekreative områder.

Fingerplanen, der senest blev revideret i 2019, sætter rammerne for planlægning og udvikling i hovedstadsområdet. Trods de gode intentioner sker den reelle fysiske planlægning i hovedstadsregionen via de enkelte kommuners forhandling med staten, som i meget høj grad imødekommer kommunernes ønsker blandt andet ved at liberalisere mulighederne for at anvende de grønne kiler til såkaldte bymæssige rekreative formål. Der er således ikke tale om en helhedsorienteret fysisk planlægning for hele hovedstadsregionen, der skulle sætte retning for den samlede byudvikling, friholdelse af hovedstadsområdets rekreative grønne kiler mellem byfingrene og sikre vigtige grundvandsoplande til rent drikkevand.

Den manglende koordinering i hovedstadsregionens mange forskellige udviklingsplaner har blandt andet vist sig i forbindelse med Folketingets vedtagelse af lov om anlæg af Lynetteholm i 2021. Og koordinering er heller ikke prioriteret i forbindelse med Hvidovre Kommunes planer om etablering af 9 holme i Køge Bugt. Ingen af de to store byudviklingsprojekter har været drøftet mellem stat og regionens kommuner som forslag til en justering af Fingerplanen. Begge projekter vil skævvride intentionen bag Fingerplanen og vil påvirke betingelserne for hovedstadsregionens fysiske planlægning. Det samme gør sig gældende med anlæg af Ringbanen og de nye muligheder for byudvikling dette giver. De forskellige og ukoordinerede store

udviklingsprojekter i forhold til byudvikling og etablering af ny infrastruktur til kollektiv trafik giver risiko for suboptimale trafikløsninger og overkapacitet af nye byarealer visse steder i regionen.

Andre kommuner i regionen arbejder med lignende større eller mindre udviklingsprojekter, der er underlagt Fingerplanens bestemmelser. Da staten ikke har vist sig i stand til at leve op til planlovens intentioner om koordinering i af regionens byvækst, beskyttelse af de grønne kiler og fremtidige investeringer i ny trafikinfrastruktur, bør Regionsrådet arbejde for at få overdraget en mere aktiv koordinerende kompetence.

Med hovedstadsregionens øgede befolkningstilvækst er de grønne områder kommet under øget pres, specielt i de indre dele af regionen, når kommuner skal finde nye områder til by- og infrastrukturprojekter. Og det er blevet sværere at bevare de grønne elementer i bymiljøet. Det medfører færre sammenhængende og tilstrækkeligt store naturområder til udvikling af biodiversiteten og færre muligheder for adgang til rekreative grønne områder.

Den statslige planlægning for hovedstadsområdet omfatter også transportkorridoren, der er arealer reserveret til fremtidige trafik- og forsyningsanlæg (energitransmission, baner og veje) i overensstemmelse bestemmelserne i Fingerplan 2019. Da dele af de statslige veje og baneanlæg, som i sin tid lå til grund for arealreservationerne er opgivet, opleves et stigende pres fra kommunerne til at bruge arealerne til byudvikling. DN opfordrer Regionsrådet til sammen med stat og kommuner i stedet at fastholde store dele af transportkorridoren som naturområde med det formål at øge biodiversitet med plads til mere vild natur.

Det er DN's vurdering, at kommende VE-anlæg primært bør placeres på arealer inden for støjkonsekvenszonerne langs de store veje og andre støjende anlæg i hovedstadsregionen, hvis dette ikke er i modstrid med overordnede beskyttelseshensyn. Når VE-anlæg placeres i transportkorridoren, bør det ske under hensyn til god økologisk tilstand for natur og miljø. Det er desuden DN's klare holdning, at VE-anlæg som hovedregel ikke bør placeres i de grønne kiler og andre rekreative områder i hovedstadsregionen.

Særlige bemærkninger

DN har følgende særlige bemærkninger til Region Hovedstadens udkast til den regionale udviklingsstrategi for 2024-2035 "Fælles om bæredygtig udvikling i hovedstadsregionen":

Borgerinvolvering

Det nævnes i udkast til Strategiudvikling, at Region Hovedstaden vil involvere Ungeklimaråd, og nedsætte opgaveudvalg, der samler borgere på tværs af regionen om en given problemstilling.

DN anerkender intentionerne om at inddrage borgerne til at blive "klogere på udfordringer og mulige løsninger". DN anbefaler, at der etableres borgersamlinger efter OECD's retningslinjer, der sikrer, at borgernes uafhængighed respekteres, og at det forpligter regionsrådet til at tage politisk stilling til borgersamlingens anbefalinger.

Klimatilpasning på tværs af regionen

Det nævnes i udkast til Strategiudvikling, at "vi vil fortsætte det gode samarbejde med kommuner og andre relevante aktører om at understøtte implementeringen af kommunernes klimaplaner for at skabe en klimarobust region."

Det fremgår ligeledes, at "langs vandløb og længere kyststrækninger skal vi samarbejde for en klimatilpasning, der hænger sammen, så regionen får mere natur og flere rekreative områder."

DN efterlyser en reel koordinering i valg af metoder til klimatilpasning på tværs af regionens kommuner. Region Hovedstaden bør sammen med staten sikre, at kommunerne i regionen etablerer nødvendige klimatilpasninger, der samtidig styrker biodiversitet og områdernes rekreative værdi i de grønne kiler.

DN anbefaler, at regionen sammen med kommunerne gennemfører målrettede kampagner, der sætter fokus på borgernes og virksomhedernes klimabelastende adfærd og giver rådgivning om, hvordan borgere og virksomheder kan medvirke til klimatilpasning og den grønne omstilling.

Drikkevand - Styrke tværfaglige samarbejder og mere effektiv jordoprensning

I udkast til Strategiudvikling nævnes det, at "Regionen tager ansvar for forureninger af jord og grundvand" .. "Vi vil rense op, så vi kan beskytte så meget grundvand som muligt og sikre borgernes sundhed mod jordforurening."

DN foreslår en mere målrettet inddragelse af borgere og virksomheder, der kan sikre, at jordforurenede grunde identificeres og samtidig sikre at foranstaltninger til jordrensning gennemføres effektivt i kommunerne.

Bekæmpelse af trafikstøj

I udkast til Strategiudvikling nævnes det, at "vi vil gennemføre analyser af løsningsmuligheder som fx hastighedsnedsættelser, asfalttyper og samfundsøkonomi samt teste nye løsninger i samarbejde med kommuner og Vejdirektoratet."

DN anbefaler, at Regionsrådet derudover medvirker til at sikre, at der i den kommende planperiode etableres støvjærn langs veje i de mest støjplagede byområder i regionen. Det bør samtidigt sikres, at støvjærn er med til at øge biodiversiteten ved etablering af beplantede jordvolde, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt.

Forbrug af råstoffer

I udkast til Strategiudvikling nævnes det, at "Region Hovedstaden vil bidrage til, at forbruget af primære råstoffer som sand, grus og sten sænkes. Genbrug og genanvendelse af eksisterende byggematerialer skal øges, og der skal gøres mere brug af alternative materialer (fx overskudsjord)."

DN anbefaler at Region Hovedstaden aktivt støtter udviklingen af cirkulær økonomi i bygge- og anlægsprojekter, så efterspørgsel på eksisterende råstoffer mindskes mest muligt. Det samme gælder udvikling af byggeteknikker som minimerer behovet for ikke fornybare råstoffer.

I justeringen af råstofplanen opfordres Regionsrådet til at begrænse råstofudvinding for at strække de tilbageværende ressourcer længst muligt. Råstofplanen bør således tage større hensyn til biodiversitet, naturbeskyttelse og bevarelse af landskabelige værdier. Råstofplanen bør sikre, at udnyttelsen af råstofforekomsterne reelt sker som led i en bæredygtig udvikling.

DN vil ligeledes opfordre Regionsrådet til at støtte initiativer, der stopper råstofudvinding i Øresund og Køge Bugt.

CO2-udledninger

Det nævnes i udkast til Strategiudvikling at "Region Hovedstaden vil nedbringe CO2 -udledningen ved at understøtte kommunerne i at realisere deres klimaplaner."

DN opfordrer Region Hovedstaden til sammen med kommunerne at omlægge al kollektiv transport i regionen til fossilfri transport. Ligeledes bør regionsrådet medvirke til at udfase fossile energikilder og biomasse i regionens kraft- og varmegværker.

Afslutningsvis vil Danmarks Naturfredningsforening kvittere for regionsrådets invitation til samarbejdspartnere om at medvirke i udformningen af regionale udviklingsstrategier. DN deltager således gerne i drøftelser om tiltag, der kan skabe større regionalt fællesskab til gavn for natur, miljø og klima.

På vegne af Danmarks Naturfrednings 15 afdelinger i Storkøbenhavn

Ole Damgaard, DN København - Knud Anker Iversen, DN Høje Taastrup - Jacob Munk, DN Gentofte

Bedste hilsner

Jacob Munk

Formand Samråd Storkøbenhavn

Danmarks Naturfredningsforening

Mobil: +4526343610

E-mail: Gentofte@dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening